

Meslek Yüksekokullarında Sağlık Programlarının Tercih Nedenleri

Sinem SİPAHİOĞLU (*sinemsipahioglu@beykent.edu.tr*)

Beykent Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Optisyonluk Programı, 34528, İstanbul, Türkiye

Özet – Teknolojik gelişmeler sayesinde sağlık sektöründe de birçok yeni gelişme olmuştur. Bu gelişmeler doğrultusunda, günümüzde sağlık hizmetlerinde çalışacak nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Birçok üniversitede, işgücü ihtiyacını karşılamak için sağlık programları açılmıştır. Günümüzde devlet ve vakıf üniversitelerinin bünyelerinde sağlık meslek yüksekokullarının sayısı yüzü aşmıştır. Anket aracılığı ile Beykent üniversitesindeki çeşitli programlarda okuyan öğrenciden veri toplanmıştır. Veriler sayı ve yüzde hesapları ile değerlendirildi. Ankette demografik soruların yanı sıra meslek seçimini etkileyebilecek etkenler sorulmuştur. Sağlık programlarını seçmelerinde bilinçli olup olmadıkları ve bu programlardan mezun olduklarında onları bekleyen çalışma koşullarının ne kadar farkında olduğu incelendi. Erkek öğrencilerin % 40,72'si ve kız öğrencilerin % 44,01'i gelecekteki mesleklerinin onlar için ideal olduğunu düşünüyorlar. Erkek öğrencilerin % 12,95'i ve kız öğrencilerin % 7,14'ü iş bulma konusunda endişelidir. Öğrencilerin program tercih sebepleri arasında en yüksek oranda mezun olduktan sonra kamu ve özel sektördeki iş imkânı olanağının olması olduğu açıktır.

Anahtar Kelimeler – Sağlık programları, program tercihi, öğrenci profili.

Reasons to Choose Health Programs in the Vocational Schools

Abstract – Thanks to technological advances in the health sector, there have been many new developments. In line with these developments, it is now a need for qualified manpower to work in health care. Many university were opened to meet the need labor force health programs. Today, the number of state and foundation universities vocational schools exceeded one hundred. Data were collected through the survey from students in various programs from Beykent University. Frequency and percentage calculations were compared with the data. The survey demographic questions, as well as the factors that affect career choice were also asked. Whether they are conscious in choosing Health Program and was unaware of the working conditions waiting for them when they graduate from this program are examined. To 40,72 % male students and to 44,01% female students think that this future profession are ideal for their. To 12,95% male students and 7,14% female students are worry about employment. Nevertheless, after graduating at the highest rate among the reasons for the choice of program students, it is clear that job opportunities in the public and private sector.

Keywords – Health programs, program preferences, student profile.

1. Giriş

Ulusal ve uluslararası gelişimleri dikkate alarak iş dünyasının ve toplumun gereksinimlerini etüt ederek ihtiyaç duyulan ara eleman meslek grupları için nitelikli insan gücünü karşılayacak şekilde yükseköğretim kurumuna bağlı olan meslek yüksekokullarında iki yıllık boyunca eğitim verilir. Bu okullardan mezun olan öğrenciler ara eleman olarak istihdam edilirler. İş dünyasının her alanında ara eleman ihtiyacı, Türkiye'nin en kritik sorunlarından biridir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kapsamında 13 çeşit meslek yüksekokulu, YÖK'ün dışında ise astsubay meslek yüksekokulu ve polis meslek yüksekokulu olarak ise iki çeşit meslek yüksekokullu vardır (Rıza Gürbüz, 2011). Ülke genelinde 122 tane meslek yüksekokullu olmasına rağmen iş dünyasının özelliklede sağlık sektörünün bu ihtiyacı hala artarak devam ediyor olması oldukça dikkat çekicidir. Meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilerin birçoğunun sektörün taleplerini karşılayacak şekilde yetişmemiştir. Bunun bir nedeni ise bazı meslek yüksekokullarında verilen eğitimi günün teknolojik gelişmelerine ve standartlarına uygun atölye, laboratuvar gibi imkânların kısıtlı ya da yok denecek kadar az olması da öğrencinin iki yıl boyunca almış olduğu bu eğitimin ağırlıkla teoride kalmasıdır. Diğer bir nedeni meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilerinin üniversiteye yerleşme puanlarının oldukça düşük olması nedeniyle temel bilgi düzeylerinin gerektiğinden daha az olmasıdır. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimlerin sanayi/ sektör ile uyum içerisinde olmalıdır ve sektörün talepleri ile öğrencilere verilen eğitimin şekillenmesi gerekmektedir. Son olarak, hemen hemen tüm ülkeye yayılmış olan bu yükseköğretim kurumları yerel halkın ve yerel yönetimlerin ilgisi, desteği dikkat çekici olup yerel halk için geçim kaynağıdır.

Bu çalışmada, sağlık sektörünün ara eleman ihtiyacını nasıl karşıladığını ve bu ara elemanların sosyo-demografik özellikleri, bu mesleği tercih nedenleri ve mezun olduktan sonra yapacakları meslek hakkındaki düşünceleri araştırıldı. Sağlık sektörü için gerekli olan insan gücünün planlanması için nicelik, nitelik, dağılım, zamanlama, istihdam, gereksinim, hedef ve olanaklar şeklinde sekiz ayrı bileşenin düzenlenmesi gerekmektedir (Kılıç B.,2007).

Geçmişten günümüze meslek yüksekokulları

Mesleğin bir kişiden diğerine aktarılması usta çırak ilişkisine dayalı olarak başlamış ve lonca denilen geleneksel çıraklık eğitim sistemi oluşturur. Lonca sistemi, eğitim, iktisadi ve toplumsal sorunları esnaf ve sanatkârlardan oluşan belli bir meslek grupları arasında tartışır ve sonuçlandıran mesleki bir birliktir. Lonca, iş ve ticaret ahlakını koruyarak işçi ve usta yetiştirirdi (Kılıç, E., 1968:4). 1912 yılında çıkartılan kanun ile lonca teşkilatının görevine son verilmiştir (Kılıç, A., 2007:12, Kılınc M.,2012). Meslek yüksekokulların temelleri Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamış olup, bugüne kadar birçok süreçten geçmiştir. 1950'li yıllardan bu yana tekniker okulları, yüksek tekniker okulları, ön lisans okulları, yay-kur meslek yüksekokulları ve günümüzdeki meslek yüksekokulları şeklinde okullar ile ülkemizin ara eleman yetiştirmektedir. Türkiye'de nitelikli ara eleman gücüne olan ihtiyacın çok olması nedeniyle çok sayıda meslek yüksekokullu açıldı fakat buna rağmen meslekî ve teknik eğitimin hem nicelik ve hem de nitelik olarak yeterli bir düzeyde değildir. Bunun nedenleri meslek yüksekokullarının gerekli fiziki alt yapısı, atölye, laboratuvarlar oluşturulmadan okulların eğitime başlaması, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olmasıdır. Gelişmiş ülkeler ile rekabet edebilmek için sağlam alt yapıya sahip meslek yüksekokullarına ve bu okulların mezun ettiği nitelikli ara elemanlarla mümkündür. Günümüzde meslek yüksekokullar teknik programlar, iktisadî ve idarî programlar, sağlık programları ve denizcilik programları olmak üzere birçok sektör için nitelikli eleman yetiştirmek amaçlı eğitim öğretime devam etmektedir (Cihangir Ö., 2011).

Geçmişten günümüze sağlık meslek yüksekokulları

Sağlık sektöründe çalışmalarını üzere yetişen ara elemanlar aldıkları eğitime hakkında geçmişten günümüze bu personellerin nasıl yetiştiğini özetlersek, ülkemizde nitelikli hasta bakımı için doktor dışındaki sağlık personelinin yetiştirilmek üzere ilk kez 1846 yılında tıp eğitimi veren Mektebi Tıbbiyenin içinde iki yıllık ebe kursu açıldı. Bu kurs, 1909 yılında Haydarpaşa Tıp Fakültesi yönetimi altında okul haline dönüştü (Eren N. ve Uyer G., 1991). Sağlık memurlarının yetişmesi için 1910 yılında Zabıta-i Sıhhiye Mektebi açıldı. Cumhuriyet dönemi ile birlikte her alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da nitelikli eleman yetiştirmek üzere ortaokul veya lise düzeyinde sağlık personeli yetiştirildi (Hızel S., Kumbasar H., 2000). Özellikle kırsal bölgelere ulaşım olanaklarının güç olması nedeniyle bu bölgelerde temel sağlık hizmetleri sunulmasında sağlık memurlarının önemi artırmıştır. 1940 yılından sonra sağlık memuru ve ebe yetiştirmek için köy enstitülerinden yararlanarak köy sağlık memurluğu ve köy ebesi kolunu oluşturarak isteyen öğrencilerin köy enstitüsündeki üçüncü sınıftan sonra bu kollara ayrılması sağlandı. 1954 yılında köy enstitülerinin kapatılmasıyla sağlık sektörü için nitelikli ara eleman yetiştiren bu kurum daha sonra yerini üç yıllık eğitim sağlık memurluğu okullarına devredildi (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, 1964, Dirican R., 1973, Cihangir Ö., 2011). Ardından 1961 yılından itibaren sağlık ocaklarında çalışacak ebe, hemşire, sağlık memuru ve çevre sağlığı elemanları yetiştirmek üzere dört yıllık Sağlık Kolejlerinde eğitim verildi. Daha sonra bu okulların isimleri *Sağlık Meslek Liseleri* olarak değiştirildi ve hastanelerin ihtiyaçları doğrultusunda radyoloji, laboratuvar ve anestezi gibi programlar açıldı (Özsarı S. H. ve Varlık M., 1998). Sağlık bilimleri uygulamalarında nitelikli insan gücü sayısını artırmak ve günün teknolojik gelişmelerini takip ederek gelişen cihazları kullanarak sağlık sektörüne destek sağlamak amacıyla 1985 yılında Yüksek Öğrenim Kanununa dayanarak Hacettepe Üniversitesinde ve İstanbul Üniversitesi bünyesinde ilk sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu açıldı. Bu okulları Uludağ Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi takip etti. 2015 yılı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) kılavuzundan alınan rakamlara göre, 106 adet sayıda sağlık meslek yüksekokulu yer almaktadır. Ayrıca bunların yanında sağlık meslek hizmetleri yüksekokul diye ayrılmamış fakat yine sağlık sektörü için ara eleman yetiştiren 16 tane meslek yüksekokulu vardır. Bu okulların 40 tanesi vakıf üniversitesi ve 82 tanesi devlet üniversitesi olup toplam 122 tanedir. Bu okullarda ameliyathane hizmetleri, anestezi, diyaliz elektronörofizyoloji, fizyoterapi, odyometri, optisyenlik, ortopedik protez ve ortez, perfüzyon teknikleri, ilk ve acil yardım, patoloji laboratuvar teknikleri, radyoterapi, tıbbi görüntüleme teknikleri, tıbbi laboratuvar teknikleri, tıbbi tanıtım ve pazarlama gibi programlar yer almaktadır (Cihangir Ö., 2011). Bu kadar çok sayıda sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu olmasına rağmen az sayıda bu okullarda okuyan öğrenciler hakkında çalışma yapılmıştır. Bunlardan biri Güneş E. ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmanın sonucunda Bülent Ecevit Üniversitesi, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundaki öğrencilerin okudukları programdan mezun olduktan sonra alacakları unvanı ve öğrencilerin gelecekteki mesleklerinin iş tanımı kapsamındaki sorumluluklarının neler oldukları konusunda bilgiye sahip olduğu görülmüştür (Güneş E., 2013). Bu çalışmada Beykent Üniversitesi, meslek yüksekokulu, tıbbi hizmetler ve teknikler programlarında okuyan öğrencilerin sosyodemografik yapıları, okudukları programlarını seçmelerinin nedenleri ve ileride yapacakları mesleklere olan ilgileri hakkında anket yapılmış olup bu anket frekans ve yüzde ile değerlendirilmiştir.

2. Yöntem ve Gereç

Bu çalışma 2015-2016 bahar yarıyılında uygulandı. Öğrencilere anket uygulanmadan önce Beykent Üniversitesi rektörlüğünden resmi izin alındı ve anket formu gönüllü öğrenciler tarafından dolduruldu. Bu araştırma anketi Beykent Üniversitesi, meslek yüksekokulunda tıbbi hizmetler ve teknikler programlarında birinci sınıfta okuyan öğrenciler tarafından dolduruldu. Geçerli olan 138 anket, frekans ve yüzde olarak değerlendirildi.

Öğrencilere uygulanan anket üç ayrı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin sosyal ve ekonomik özellikleri, ikinci bölüm öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörler, üçüncü bölüm ise öğrencilerin mezun olacakları program hakkındaki düşünceleri hakkındaki görüşlerini içermektedir.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin sayısı 54 erkek (%39,13) ve 84 kız (%60,89) olup toplamda 138 kişidir. Bu ankete katılan erkek ve kız öğrencilerin okudukları programlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Ankete katılan öğrencilerin okudukları programlar

	Okuduğunu Program	Frekans	%
Erkek (n=54)	Ameliyat Hizmetleri	16	29,62
	Ağız ve Diş Sağlığı	3	5,55
	Diyaliz	9	16,66
	Odyometri	4	7,407
	Optisyenlik	7	12,96
	İlk ve Acil Yardım	12	22,22
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	2	3,70
	Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	1	1,85
Kızlar (n=84)	Ameliyat Hizmetleri	20	23,80
	Ağız ve Diş Sağlığı	3	3,57
	Diyaliz	29	34,52
	Odyometri	5	5,95
	Perfüzyon Teknikleri	1	1,19
	Optisyenlik	6	7,14
	İlk ve Acil Yardım	6	7,14
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	1	1,19
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	13	15,47	

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları

Ankete katılan erkek ve kız öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin dağılımı ise Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Ankete katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri

Değişkenler	Erkek (n=54)		Kız (n=84)	
	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Yaş Grupları				
17 -20	19	35,18	55	65,47
21 -25	30	55,55	25	29,76
26 +	5	9,25	4	4,76
Mezun Olduğu Lise Türü				
Düz/Anadolu Lisesi	38	70,37	51	60,71
Sağlık Meslek Lisesi	1	1,85	4	4,76
Teknik Meslek Lisesi	9	16,66	20	23,8
İmam Hatip Lisesi	3	5,55	4	4,76
Açık Lisesi	3	5,55	6	7,14
Sağlık programları dışındaki tercihi				
Var	21	38,88	18	21,42
Yok	33	61,11	66	78,57
Annene Eğitim Durumu				
Okuryazar değil	5	9,25	0	0
Okuryazar	17	31,48	9	10,71
İlköğretim	22	40,74	55	65,47
Lise	12	22,22	18	21,42
Üniversite ve üstü	1	1,85	2	2,38
Baba Eğitim Durumu				
Okuryazar değil	0	0	0	0
Okuryazar	6	11,11	4	4,76
İlköğretim	27	50	35	41,66
Lise	17	31,48	37	44,04
Üniversite ve üstü	4	7,4	8	9,52
Aile Gelir Düzeyi				
0 -1000	9	16,66	15	17,85
1000 – 2500	24	44,44	43	51,19
2500 ve üstü	21	38,88	28	33,33
Çalışıyor mu?				
Evet	14	25,92	9	10,71
Hayır	40	74,07	75	89,28
Çalışıyorsa Sağlık Sektöründe mi?				
Evet	4	28,57	5	55,55
Hayır	10	71,42	4	44,44
İleride çalışmak istediği kurum				
Kamu Hastanesi	41	75,92	70	83,33
Özel Hastane	4	7,407	6	7,14
Diğer	9	16,66	8	9,52

Lise mezuniyet yaşının 17 ya da 18 yaş olduğunu düşündüğümüzde ankete katılan erkek öğrencilerin yaklaşık % 35 değeri 17 ile 20 yaşları arasında olup liseden mezun olduktan

hemen ya da bir iki yıl içerisinde üniversiteye başlamıştır. Bu erkek öğrencilerin yarısından fazlası ise yaklaşık %56'sı 21 ile 26 yaşları arasındadır bu öğrencilerin yaklaşık %9 ise 26 yaş ve üzeridir. Erkek öğrencilerin yaklaşık % 65'in bir kısmı daha önceleri bir ön lisans ya da lisans programından terk ya da mezun durumundadır. Bu veriler kız öğrenciler ile kıyaslandığı zaman ise kızların %65'i lise eğitimlerinden hemen sonra ya da bir iki yıl kadar eğitimlerine ara vermiştir. 21 -25 yaş ve 26 yaş üstü toplam kız öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısına göre oldukça azdır. Anket sonuçlarına göre kız öğrenciler lise eğitiminden sonra üniversite eğitimlerine daha yüksek oranda hemen devam etmişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türleri incelendiğinde düz/anadolu lisesi mezunu erkek öğrenciler %70 iken kız öğrencilerin sayısı yaklaşık %6'dır. Ön lisans sağlık programlarında okuyan öğrenciler için yapılan bu ankette en ilginç sonuçlardan biri bu sağlık programlarında okumakta olan öğrenciler arasında sağlık meslek lisesi öğrencilerin yüzdesi dikkat çekici bir biçimde azdır. Sağlık meslek lisesi mezun öğrenci sayısı erkeklerde yaklaşık %2 değerindeyken kız öğrencilerin sayısı yaklaşık %5 değerindedir. Büyük bir çoğunluğu sağlık meslek lisesi mezunu olmamalarına rağmen bu öğrencilerin üniversite tercihlerinin erkek öğrencilerin %61 ve kız öğrencilerin yaklaşık %79'u sağlık programları dışında başka üniversite tercihi yapmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyelerini araştırdığımızda ise erkek öğrencilerin annelerinin %40'ı okuryazar ya da değilken kız öğrencilerde bu oran yaklaşık %10'u bulmaktadır. Benzer çalışma babaları için yapıldığında ise erkek öğrencilerin babalarının %11'i okuryazar ve kız öğrencilerin babalarında ise bu oran yaklaşık %5'tir. Üniversite ve üstü anne sayısı ise toplam 138 öğrenci için frekansı üç iken babaların frekansı ise on ikidir. Genel olarak Tablo 2'deki aile eğitim düzeylerine baktığımızda ankete katılan öğrencilerin aile eğitim düzeyleri oldukça düşüktür. Tablo 2'de verilen aile gelir düzeyleri de öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeyi ile paralellik göstermektedir. Aile gelir düzeyi öğrencinin çalışıp çalışmadığını karşılaştırdığımızda ilginç bir veri göstermektedir. Bu öğrencilerin çok azı herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu öğrencilerin geleceğe dâhil çalışma planlarında ise erkeklerin %76'sı kızların %70'i ileride devlet hastanelerinde çalışmak istemektedir.

Tablo 3: Meslek seçimini etkileyen faktörler

Meslek seçimini etkileyen faktörler	Erkekler		Kızlar	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Bu mesleği seçmek tamamen benim tercihimdir.	18	33,33	43	51,19
Aileme danıştım. Fikirlerini söylediler ama tercihi bana bıraktılar.	14	25,92	24	28,57
Bu mesleği ailem istedi, itiraz edemedim.	3	5,55	4	4,76
Arkadaşlarımın tavsiyesiyle bu mesleği seçtim.	5	9,25	2	2,38
Akraba ve yakın çevremizin tavsiyesiyle bu mesleği seçtim.	7	12,96	4	4,76
Okuldaki ve/veya dershanedeki öğretmenlerimin tavsiyesiyle bu mesleği seçtim.	2	3,70	2	2,38
Sağlık sektöründe çalışanların tavsiyesi üzerine bu mesleği seçtim.	5	9,25	7	8,33

Anketin ikinci bölümünde ise öğrencilerin meslek seçimlerini etkileyen faktörlerin neler olduğu öğrenildi. Kız öğrencilerin erkeklere kıyasla yaklaşık %18'lik bir farkla daha bireysel karar verebildikleri Tablo 3'de görünmektedir. Kızların yaklaşık %51'lik bir kısmı okudukları programların tercihlerini kendileri karar vermişken erkek öğrencilerde ise bu değer daha az olup %33'tür. Öğrencilerin seçimlerini en az etkileyen faktör ise öğretmenlerinin tavsiyesidir ve bu değerler kızlar için yaklaşık %2 olup erkekler için ise yaklaşık %4'tür. Bu öğrencilerin

%5 ise ailelerinin isteklerine itiraz edemedikleri için sağlık programlarında okumayı tercih etmişlerdir. Erkeklerin yaklaşık %9'u ve kızların yaklaşık %8'i ise sağlık sektöründe çalışan kişilerin tavsiyeleri üzerine sağlık programlarını tercih etmişlerdir.

Tablo 4: Öğrencilerin tıbbi hizmetler ve teknikler bölümleri ile ilgili görüşler

Sorular 1:Hiç, 2:Az, 3:Orta, 4:Çok, 5:Pek çok		Cinsiyet	1	2	3	4	5
1	Bu mesleğe ilgim vardı.	Erkek	5,55	5,55	22,22	33,33	33,3
		Kız	4,76	2,381	23,81	27,38	41,7
2	Bu meslek hayalimdeki/ideelimdeki meslektir.	Erkek	20,37	12,96	25,92	22,22	18,5
		Kız	13,1	11,9	30,95	23,81	20,2
3	Bu mesleği yapmanın beni mutlu edeceğini düşünüyorum.	Erkek	3,7	1,85	29,62	27,77	37
		Kız	1,19	2,381	21,43	33,33	41,7
Sorular 1: kesinlikle katılmıyorum, 2: katılmıyorum, 3:Fikrim yok, 4:katılıyorum, 5:kesinlikle katılıyorum			1	2	3	4	5
4	Mezun olduğumda kolay iş bulabileceğimi düşünüyorum.	Erkek	3,7	9,25	40,74	31,48	14,8
		Kız	1,19	5,952	25	51,19	16,7
5	Sektörün nitelikli işgücü ihtiyacı tercihimde etkili oldu.	Erkek	5,55	9,25	22,22	40,74	22,2
		Kız	4,76	13,1	15,48	50	16,7
6	Kazancı yüksek bir meslek olduğunu düşünüyorum.	Erkek	1,85	14,81	37,03	38,88	7,4
		Kız	7,14	16,67	25	40,48	11,9
7	Kariyer yapmaya imkân tanıdığımı düşünüyorum.	Erkek	9,25	11,11	33,33	27,77	18,5
		Kız	2,38	11,9	16,67	47,62	22,6
8	Başka mesleklere girmemi kolaylaştıracak bilgi ve beceriyi kazandıracağını düşünüyorum.	Erkek	9,25	9,25	27,77	37,03	16,7
		Kız	3,57	13,1	22,62	44,05	16,7
9	Bu mesleğin kendimi geliştirmemde faydası olacağını düşünüyorum.	Erkek	5,55	5,55	12,96	48,14	27,8
		Kız	0	5,952	8,333	52,38	33,3
10	Toplumda saygınlığı olan bir meslek olduğunu düşünüyorum.	Erkek	7,4	5,55	20,37	38,88	27,8
		Kız	2,38	4,762	10,71	50	32,1
11	Bu mesleğin esnek çalışma koşulları tercihimde etkili oldu.	Erkek	7,4	14,81	20,37	44,44	13
		Kız	11,9	21,43	14,29	36,9	15,5
12	Bağımsız çalışmaya uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum.	Erkek	16,66	29,62	25,92	16,66	11,1
		Kız	11,9	30,95	21,43	25	10,7
13	Bir üniversite bitirmiş olmak için tercih ettim.	Erkek	62,96	16,66	3,7	7,4	9,25
		Kız	64,29	25	3,571	3,571	3,57
14	Bir mesleğim olması için tercih ettim.	Erkek	24,07	16,66	1,85	44,44	13
		Kız	36,9	17,86	1,19	25	19
15	Teknolojiyi ve güncel gelişmeleri takip etmem tercihimde etkili oldu.	Erkek	11,11	16,66	27,77	35,18	9,25
		Kız	8,33	19,05	19,05	40,48	13,1
16	İnsanlarla iletişim kurmayı seviyorum.	Erkek	1,85	1,85	12,96	44,44	38,9
		Kız	4,76	1,19	1,19	46,43	46,4
17	İnsanlara yardım etmeyi, onların sorunlarını çözmeyi seviyorum.	Erkek	1,85	7,4	5,55	24,07	61,1
		Kız	4,76	0	1,19	36,9	57,1

Meslek seçimini etkileyen faktörler birkaç maddede cinsiyetlere göre incelendiğinde kızların %52'lik kısmının erkeklerin ise %46'sının kazançları yüksek olan bir meslek seçtiklerini düşünürken, kızların %25'i ve erkeklerin %37'lik bir kısmı ise bu konuda fikirleri olmadığını belirttiler. Kızların %82'si ve erkeklerin yaklaşık %67'si mezun olduktan sonra bu mesleği yaptıklarında toplumda saygınlığı olan bir meslek yapacaklarını düşünüyorlar ve bu kız öğrencilerin %75'i ve erkek öğrencilerin yaklaşık %64'ü ileride mesleklerini yapmaktan mutluluk duyacaklarını belirttiler. Erkek öğrencilerin %12,95'i ve kız öğrencilerin %7.14'ü iş bulma konusunda endişelidir.

Sağlık alanlarında çalışan kişilerin insanlarla sürekli diyalog halinde olmaları sebebiyle bu alanlarda çalışan kişilerin diğer meslek gruplarına göre daha fazla insanlarla iletişim kurmayı sevmeli, insanlara yardımcı olmayı ve onların problemlerine çözüm bulmak için çaba harcamalıdır. Ankete katılan kız öğrencilerin yaklaşık %94'ü, erkek öğrencilerin ise %83'ü iletişim kurmayı sevdiğini ve kız öğrencilerin %94'ü ve erkek öğrencilerin ise %85'i ise insanlara yardım etmeyi ve onların sorunlarını çözmeyi sevdiğini sonuca çıkmaktadır.

4. Sonuç ve Tartışmalar

Bu araştırmada, Beykent üniversitesi, meslek yüksekokulu, tıbbi hizmetler ve teknikler programlarında okuyan öğrencilerinin okudukları programları seçme nedenlerinin ve bu seçimlerinden memnuniyetlerini cinsiyet, aile eğitim ve gelir düzeyleri, mezun oldukları lise türü, tercih nedenleri ve seçtikleri meslekleri hakkındaki gibi birçok farklı parametrelere göre araştırılmıştır.

Anket sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri ve eğitim seviyeleri düşüktür. Erkek öğrencilerin %61,1'nin ailelerinin aylık gelir düzeyleri 2 500 TL'den azken kız öğrencilerin ailelerinin aylık gelir düzeyi ise %68,77'dir. Öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyelerine bakıldığında ise erkek öğrencilerinin %24'ü lise ve üzerinde eğitim almışken bu erkek öğrencilerinin babalarının ise %31,48'i lise ve üzerinde eğitim almışlardır. Kız öğrencilerinin ailelerinin eğitim seviyelerine bakıldığında annelerinin %23,8'i, babalarının ise %53,56'sı lise ve üzerinde eğitim almışlardır. Erigüç ve Eriş'in Harran Üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri için yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin annelerinin %10,3'ü lise ve üstünde eğitim almışken babalarında ise bu oran %38,8 olarak bu öğrencilerinde ailelerinin eğitim seviyelerinin düşük olduğunu gösterilmiştir. Öğrencilerin %83'ü mezun olduktan sonra kamu hastanelerinde çalışmayı tercih etmektedirler. Kız ve erkek öğrenciler bu meslekleri seçerken sırayla %33 ve %51 oranlarıyla tamamen kendi istekleri doğrultusunda bu bölümleri seçmişlerdir. Akyurt (2009), Güneş ve arkadaşlarının (2013) yaptıkları buna benzer çalışmalarda da öğrencilerin okudukları programları tercih ederken kendi istekleriyle seçmişlerdir. Yapılan bu çalışmanın tekrarlanması halinde daha ayrıntılı olarak hazırlanan bir ölçme aracı ile daha büyük bir öğrenci grubu üzerine değerlendirilmesiyle meslek seçimindeki diğer parametreler (sınav sistemi ve kaygısı, mezuniyet sonrası işe başlama biçimleri vb.) doğrultusunda çalışılabilir.

Teşekkür

Bu çalışmada ankete katılan Beykent Üniversitesi, MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler programlarında okuyan öğrencilerime teşekkür ediyorum.

Kaynaklar

- Akyurt N.(2009). Meslek Yüksekokulları ve Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Genel Profili, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt 4, Sayı 11,175–189.
- Cihangir Ö. (2011). Türkiye'de Sağlık Teknikerliği Ön Lisans Eğitiminin Standardizasyonu. Sağlık ve Toplum Yıl:21, Sayı: 2 Mayıs-Ağustos, 3-8.
- Dirican R. (1973). Türkiye'de Sağlık Memurluğunun Kısa Tarihçesi. Dirim, 48, 11.
- Eren N. ve Uyer G. (1991). Türkiye’de Hemşirelik Eğitiminin Gelişmesi. Sağlık Meslek Tarihi ve Ahlakı, 4. Basım, Hatipoğlu Yayınevi, 66-79, Ankara.
- Erigüç E. ve Eriş H. (2013). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde İletişim Becerileri: Harran Üniversitesi Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Yaz-2013 Cilt:12 Sayı:46 (232-254).
- Güneş E, Günter T., Oflluoğlu Demir F.E., Parasız G., (2013). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Program Tercih Nedenlerinin Değerlendirilmesinde Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan SHMYO Örneği. , 3. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu.
- Gürbüz R., (2011). Meslek Yüksek Okulları Nedir?, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Fuarı, Ankara.
- Hızel S. ve Kumbasar H. (2000). Neden Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Kuruldu. Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı, Cilt, 1 Sayı 1,1-4.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (1964). Sağlık Çalışmalarında 40 Yıl. Ogun Kardeşler Matbaası, Yayın No: 303, Ankara.
- Özsarı S. H. ve Varlık M. (1998). Sağlık Hizmetlerinin Cumhuriyet Dönemindeki Gelişimi ve Sağlıkta Yeniden Yapılanma. Yeni Türkiye, yıl 4, cilt 23-24, özel sayı, Eylül- Aralık.
- Kılıç, A. (2007). Türkiye’de Orta Mesleki Teknik Eğitim ve İstihdam İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç B., (2007). Türkiye için Sağlık İnsan Gücü Planlaması ve İstihdam Politikaları. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6(6), 501-514.
- Kılıç, E., (1968). Türkiye’de Halk Eğitimi Başlangıçtan Bugüne Kadar. Milli Eğitim Basım Evi, Ankara.
- Kılınç M. (2012). Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimi Şekillendiren Eğitim Kurumlarında Ahilik, Gedik, Lonca, Enderun Mektebi’nin Tarihi Gelişimleri. e-Journal of New World Sciences Academy, 7(4), 63-73.